

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokvari“ Nar. Pol.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Huala, Via Torrence N. 4703-2.

Pisma se šalju plaćene poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spis štampaju se il u cijelosti il u izvadku.

Maticice i pravopis.

Mi smo već pisali o tom kako je poglavar lošinjskog kapetanata razposlao svim župničkim uredom svoga područja okružnicu...

Danas nam je samo spomenuti, da smo u svoje vrijeme dočuli, kako su se malo na svi svećenici...

I ova leži pred nami na stolu u iz nje očito razabiremo kako o toj stvari tršćanska vlada misli te po tom možemo već unaprijed suditi o sudbini prizivak svećenikah lošinjskog kapetanata.

Porečka se okružnica nepozivlje na način, kojim se »od pamtivička« imona pišu, kako smo to čitali u okružnici lošinjskog kapetanata...

Ta po kojem, za Boga, pravu, da se u naša hrvatska imena umuću sad dva »t« sad dva »k« sad dva »e« sad dva »s« itd. kad tomu u naravi jezika ni imena nikakva uzroka nema...

Mi kako, spomenusmo, priznajemo da u tom pogledu volik nerad vlada, jer svatko piše razna hrvatska imena kako ga volja i kako znade...

su se napokon i oblasti dale na to, da male reda uvedu i u način pisanja obiteljskih imenah, pa da kane naložiti da se n. pr. hrvatska imena hrvatskim talijanska talijanskim...

Nije dvojbo da je i način pisanja obiteljskih imenah vrlo važna stvar, a i porečka »Istria« taj »patriotični list« kako se ga na stanovitom mjestu zove, na to veliku važnost polaže...

Alko se od to misli pošlo, to mi cijelu stvar moramo smatrati pravim atentatom na našu narodnost i ujedno najnovijom povriedom temeljnih državnih zakonah...

se na vrhovni državni sud u Beču, a onaj odsudi, da je u istinu tim što se je pisalo latinicom mjesto ćirilicom povriedjena narodnost Rusinah i temeljni državni zakon.

Pišuć dakle hrvatska obiteljska imena hrvatskim pravopisom nemenjaju se, jer to odgovara razvitku jezika sama, već pišuć naša imena tudjim pravopisom menjaju se ista u svakoj ruci i to ne samo formalno nego i stvarno.

* N. pr. ime »Poščić« pišu na talijansku »Poschich«, što se nikako nemože čitati drugje nego »Poskić« a da se tim ime mjenju, jasno je.

Podlistak.

Žudih Josip Razuļjević.

(Pučka pripovijest iz Istranskoga života).

(Nastavak).

Bilo je mjeseca rujna. Jedne nedjelje poslije podne sjedjela je dobra Marijina u svojoj sobi uz svojega sina djaka Antona...

A šta o Bogu! — Tko ga je kada vidio! Ta i naši glavari govore, da ga nema. Popi i fratiri samo o njem vam buncaju. Naš je Bog novac!

vaša? U školi kletih oštarijah naučiste se ovo. gdje vaš novac, vaše zdravlje i vašu dušu gubite. U ime moje poštene matere, u ime naše ciele obitelji govorim vam, da se ostavite naše kuće.

Neznam što bi se bilo dogodilo da nije ravno onda unišao brat Nikola sa jednim susjedom u kuću.

Drije one propale plandarine videli da bi moglo biti zlo i gore, a stanuju i otiđu. Jedan od njih na polazku viknu ujedljivo Antonu:

Vidi se da su ti knjige mozak smutili. Tvoja je prolika bila preduša i preoštra, al čuvaj se da ti se što nedogodi. Vas bezsramnikah nehojim se. Samo nosite sa izpred naših očiju! odvrati im odjeshito Anton.

Bilogarači otiđoše a dobra Marijina malo da nije od radosti proplakala. Željela sam, rekne ona svojemu sinu, da tko ovim potepusima zube pokaže te hvata ti sinko, da si mi to učinio. Vladi se da uzalud negubiš vremena po školah. Hvata Bogu! da sam se već jedno oslohodila tih nitkova. Mislim da neću već nikad stupiti preko našega praga.

Tako je mislila dobra Marijana al nisu bila prošla ni dva tjedna a oni se već povratili sa nesretnim Razuļjevićem te se tako hladno krvno vladali ka da se ništa dogodilo nije.

Bilo je godlje u mjesecu maju, počme opet starac Štefan, silileće godine. Radićeva kuća bila je sva obkoljena zelenim i voćkama. Kraj kuće u vrhu sjedjela je jed-

noga dana posle podne na jednom lusienu zelene trave liepa Radićeva Katica. Bila je već razpupana riža. Ona joj moglo bit od sedamnaest godina. Na krilu imala je jedan šav u kraj nje u travi ležala je molitvena knjiga. Radićeva Katica bila je već pravom mićovjnom djevokom, krjepka, oviska stara. Njena bujna kosa, spletena u dva traka, spuštala se onda s desno i lijeve strane niz dva široka i obla ramena. Njene svježe i bijelo-rumeno lice kazalo da je zdrava i čila ka srna u gori. Svojim crnim i velikim očima pogledala bi kadšto oko sebe kao da nekoga traži a kadšto svestila bi ih tamo prama gorici, za kojom se dizala Razuļjevićeva kuća i zamisliv se oborila bi ih za tim k zemlji te nastavlja šiti svoj šav na krilu. Kako svaka mlada Istranka nemože djelati a da ne pjeva tako je i ona najzad zapjevala onu ljubek dosta prebaljenu narodnu Istransku pjesmu u kojoj ima toliko čuvstva i poezije, naime:

»Sjedila tužna grlica Na suhom drvcu kraj vrha... Izpjevav zadržite tri vrste: »Al ti imam sreća dva A ja imam nijednoga; Vi namu ga a prsa svoja. Ter ga loži u prsa svoja; Neka era pošuvaju. Venu ljubav uživaju« umukne a oči joj se oroso suzani.

— Zdravo Kate! A šta ti je da plačeš? propovori joj Razuļjevićev sin Nikola, koji se bješe dok je ona pjevala neopazica k njoj približio.

Tako n. pr. znamo imenah kod kojih onaj nesretni »ch« sad pišu za »k« sad za »k« a sad opet za »c«. To isto biva i sa hrvatskimi glasovi ž, z, š, s, č, c, itd.

Tko da dakle pogodi kako se baš dotično ime pisati ima, i kako je na taj način moguće da se postignu ono za čim teži okružnica porečkog kapetanata?

Kad bi se htjelo, da se hrvatska imena i nadalje onako nakazana pišu, kako dosada, i kad bi se htjelo, da svi baš onako pišu kako je dotično ime u crkvenih knjigah pisano, to bi svakto morao svoj krsni list uvijek u žepu nositi te ga svakomu, koji mu ime piše, pokazati da vidi, kako ga valja pisati!

Na taj način dakle nećemo dalje, niti će se postići cilj za kojim spomenute okružnice idu. Hrvatski se duh diže — to se već noda tajiti, — hrvatski jezik napreduje i sve su nam sile na to naporene, da čim više školah ustrojimo, da narod čim više prosvjetimo. Danas dakle nije već moguće ni pomisliti, da će ikoliko naobražen čovjek, videći da mu ime pogriješno pisano, gledati jeli mu tako i otac i djed pisao i jeli mu tako i u krsnom listu napisano; on će si ime sam popraviti i pravilno pisati pa govore maticice što ih volja!

Što se prigovora tiče, da se tim ime menja, to smo već prije spomenuli, da to nestoji, a onim, koji tvrde da se tim može pače i baštinu izgubiti, odgovaramo, da to nije istina, osobito pak ne ovdje kod nas, gdje se na način pisanja imenah u juridičkom pogledu, (pošto, kako rekohmo, svaki piše kako ga volja) baš nikakav obzir uzimati nesmije i nemože. — Prije nego bi se jednoga lišilo prava baštinstva radi toga, što se njegov djed na talijansku dočim se on na hrvatsku piše, razpitata bi se stvar malo pobliže, a kad bi trebalo, sudili bi o tom jezikoslovci a ne sudci.

Spomenuta primjetna imala bi kakve vrijednosti, kad bi se radilo o kakvoj trgovačkoj firmi, kod koje se na način pisanja gleda više nego na ime samo, ali kod ljudi, koji se sa križom podpisuju, način pisanja imena nemože imati u juridičkom pogledu nikakve vrijednosti. Što se pak čita u lošinjskoj okružnici, da se i vojničke oblasti tuže na način pisanja imenah, to mi vjerujemo, a nemožemo vjerovati da bi dotična oblasti želile, da se i nadalje ostane kod takvog nereda, već su one valda zaželele, da se već jednom red u to uvede, pa da se sva hrvatska imena hrvatski a talijanska talijanski pišu, jer je naravno, da kod ovakvog knosa niti one neznaju šta početi. Proti hrvatskom pravopisu vojničke oblasti nemogu biti, jer je isti kod vojnika već odavno dobro poznat, zašto nam svjedoče imena generalah »Maroičić«, »Filipović«, »Rodić« »Jovanović« itd. koji se sigurno na talijansku nepišu.

Čista stvar dakle nezapinje kod vojničva niti kod svećenikah već baš kod činovnikah, koji se nikako nemogu prihiti, da imade u Istri Hrvatah. Mi doduše s dužnim poštovanjem primamo sve što nam od raznih oblastih dolazi, al mislimo, da nismo dužni sve naprosto odobravati, zato evo i ovo napisasmo, neka svič znade da se sa spomenutimi okružnicami nikako neslažeimo i da ćemo protiv njim sva zakonom dopuštena sredstva upotriebiti i stvar, ako uztriba, pred isti vrhovni državni sud ponieti, da on o tom odluč.

Zaključujemo se primjetbom, da znan se vrlo čudno, pače nerazumljivo čini, da su one okružnice, koje

ravno na našu hrvatsku narodnost ciljaju a talijansku podupiru, raspisane baš doba, kad se je u ovih stranah toliko vidilo i pisalo o bombah!

Govor

zastupnika kan. Strka držan u porečkom saboru u 8. sjednici dne 2. septembra 1882.

(Konač).

Pa jer je poštovani gosp. izvestitelj većine odbora napeo svo svoje govorničke sile, da obrani barbansku predstavku, uvjeren da, ako uzpije s onom, neće mu biti teško uspjeti i drugimi; i ja ću, premda osamljen od odbornikah naperiti moju slabo silu na barbansku predstavku da ju, odkrivši gdje je najtanja, sa temelja srušim. A budem li tokom govora opazio štogod po molitlje neugodna, nek me izpričaju, jer govorim na ovom časnom poprištu i uvjeren o istini svojih rieči.

Barbanski učitelj, premda rodod Talijanac, uvidio da mu škola samo talijanskim nastavnim jezikom nemože napredovati, bio je molio školsko vijeće, neka uzme u pretres stvar o nastavnim jeziku, jer onako nemože o napredku biti ni govora, a on je prisiljen, da se služi hrvatskim jezikom, ako hoće, da predaje talijanski. Usljed to pravedne učiteljeva pritužbe, toli mjestno školsko vijeće, koli obćinsko zastupstvo, kotarsko šk. vijeće, pokrajinsko šk. vijeće i ministarstvo, svi su se složili u načelu, da u Barbani nemože biti drugoga nastavnoga jezika do hrvatskoga. — Ali ipak protiv ovim odlukam nadležnih oblastih diže svoj glas nekolicina obćinarah čak i križom označena. Da vidimo kojimi razlozi.

U onoj se predstavi tvrdi, da je od uvedbe hrvatskog jezika polazak škole slab. Iz izvješća pokrajinskog odbora sliedi, da kad je nastavni jezik bio talijanski, polazak škole bio je dvostruko manji; onda je polazilo školu 17.—20 djece, a sada 39—45. Tvrdi se još, da je napredak nikakav. Ja usuprot mislim, da gdje je bolji polazak škole veće mora biti i učesće roditeljah, veći mar djece za nauk a dosljedno dakle mora biti i napredak veći.

Što mi pakto neide u glavu jest: — ima 40 podpisanih, koji se inećuju otei obitelji i vele, da se sada podučava u jeziku ne njihovom — oni su dakle sa obitelji svi Talijani a znado se iz lanjskog popisa, da u svojoj barbanskoj obćini ima njih tokar 143 koji obće talijanskim jezikom, volju u svoj obćini. Nadjite mi sad čovjeka, da Vam te brojke složi.

Osim toga svi podpisani zovu se otei obitelji, a kad tamo ima ih, koji ni djece nemaju a više njih nije ni oženjeno.

Sada, gospodo, sudite sami koliko li se možemo obazrieti na takve predstave iza izjave učitelja, da u onoj školi nema napredka bez hrvatskog jezika.

A što da rečem o sličnoj predstavi obćine karničke i marčanske. Oni vele, da su Hrvati, njihova djeca, da kod kuće hrvatski govore a u školi neće da bude nastavnim jezikom hrvatski nego talijanski jezik. Onaj dobar puk uvidja korist talijanskog jezika radi svežja sa Puljem i Vodnjanom a u tom se i ja s njimi služem, nego da bi znao što je to učiti, neki se izvrgao smiehu takvim nesmisli. Čudan je pak zaključak: — ili nek se uvede kao nastavni talijanski jezik; ili nek se ustroje dva odjela; jedan za Hrvate, a drugi za Talijane. Jesu li svi Hrvati, kako sami priznajuju, čomu talijanski odjel?

Vjerujte mi ne materinskim,

nego talijanskim jezikom kao nastavnim gradit ćete sgradu na pieštavu. To Vam, gospodo, iz iskustva velim. Za vrijeme, kad sam ja bio kotarskim školskim nadzornikom, nekiji stanovnici čisto hrvatskoga mjestanca neznajuć svrhu pučke škole zahtjevali su, da se kod njih uvede talijanski kao nastavni jezik. Došavši u njihovu školu dao sam djeci najprostija pitanja u talijanskom jeziku, pa nije bilo jednoga, koj bi mi znao odgovoriti, premda jih je bilo, koji su već i 2. i 3. godinu školu polazili. Oni su loše čitali talijanski a što su čitali nisu razumili. Među ostalimi jedan je čitao »tetto«, upitam što je to »tetto«, kako bi se to hrvatski reklo, pa među 40 djakah nije mi znao ni jedan odgovoriti. Isto tako nisu razumili rieči »acceso, ucciso, fuggito«, i više drugih, a to su bili djaci III. godine. Pitao sam jih isto rieči hrvatski, pa su svi ruko digli.

A sad pitam Vas, gospodo, kako kako se može takvoj djeci talijanski govoriti? Roditeljkom hrvatske djece, koji pitaju talijanski nastavni jezik, rekao bih: dragi moji, ako želite, da vam djeca štogod nauče, dajta njim prvi nauk u svojem jeziku.

Pokazao bih njim za izgled uzorškolu u Poljanah, mjestu čisto hrvatskom, u obćini vopirnačkoj. Ondje je nastavni jezik materinski. U svojih školskih pohodih kazao bih njim štogod talijanski, ili bih njim dao obsežan list, da mi ga na tabli napišu, pa što bih njim ja hrvatski kazao, to bi mi oni talijanski napisali. Uvjerao Vas, gospodo, da jedan od 6. godine u dugom listu nije nego jednu jeditu slovnčku pogriješku napravio. On je naučio misli u svojem jeziku, a uz ovoga naučio je prilično ne samo talijanski, nego i njomački. Iz one učione nekiji su prešli ravno u piazinsku gimnaziju, ili u koparsko učiteljište. To Vam je, gospodo, plod prave uče, pravog i razumnog nauka, na temelju materinskog jezika. Mnogo bi se moglo reći o tinjanskoj predstavi. Opažam samo da se je Slavnj Pokraj. Odbor dao zavesti, drugčije nebih razumio, kako je on mogao u svojem odpisu 16. toga lipnja t. g. br. 5332 uztvrditi, da u Tinjanu među 56 djece, koja školu polazi, ima 16 mužkih i ženskih talijansko narodnosti, a 15 njih, premda Hrvati, da govore talijanski — dakle u sve 31. Ipak poznato je da po posljednjem popisu ne u samom školškom tinjanskom okružju, nego u svoj obćini tinjanskoj ima 109 stanovnikah, koji obće talijanskim jezikom. Neke od ovih 109 šestdesetorica spada pod školsko okružje — a od šestdesetorice tek šestorica može biti sposobna za školu, a ne 31. ako nećete da amo i starce brojite. U koliko sam mogao doznati u Tinjanu polazi školu 68 djece — 62 Hrvata, 4 Talijana a dvojica, koja govori i talijanski.

Isti razmjernalazimo i u Lindaru — od 45 djakah: 41 Hrvat a 4 Talijana. Mogao bih toga mnogo kazati o načinu kako je iznudjena predstavka lindarska kako su ju podpisali ili podkrižali ljudi, koji nisu znali što se njom pita. Za volju mira tu ću stvar prešutiti, nego takove predstavke valja je cijeniti koliko vrijede. Red bi bilo podučiti onaj dobar lindarski i tinjanski puk o svrsi škole i o pravom njihovom probitku.

A sad, gospodo ovo me k zaključku predložonom po većini odbora. U načelu ja se podpunu složem sa većinom, velim u načelu jer je ono prema pravu, prema pravednosti i načelom pedagogije. Nek se razdvoji škola u odjele u odjel hrvatski i u odjel talijanski gdje ima zakonit broj mladeži jedne i druge narodnosti.

Kako baš čitam u statistici školah u pruskoj Poljskoj, ustrojena su ondje dva odjela: jedan za Poljake a drugi za Niemce jer ima zakonit broj djece jedne i druge narodnosti a gdje ima više Poljakah obvezatan je jezik poljski a gdje više Niemcah jezik njemački. Nek se tako čini i kod nas.

Ali u pogledu današnjih pet predstavkah nemogu nikako pristati uz predlag većine, jer on zamjenjuje *summam jus sa summa injuria* (najveće pravo sa najvećom nepravdom).

U Barbani ima među 40 djece samo 4 Talijana, u Tinjanu među 68 djece samo 4 Talijana i 2 koji razume talijanski, u Lindaru među 45 takodjer samo 4 Talijana a u Karnici i Marčanih nema Talijana ni jednoga.

Stavimo da u jednom mjestu ima 50 djece jedne narodnosti a 5 druge; sa predložanim razdvojenjem nebi bilo pravo onaj petdesetorici, jer bi mjesto šest godinah polazili školu samo tri godine, a još bi nepravednije bilo, kad bi se u zrjestu čisto hrvatskom urao odjel talijanski. Talijanskoga odjela netroba ni ondje, gdje ima samo malo Talijanah, jer ondje talijanska djeca govore i hrvatski.

Nemogu se složiti niti za drugim dielom predloga, da se, najme, roditeljkom pušta na obir, nek upišu diete u koji mu drago odjel. Istina, sveta je vlast roditeljah, ali i ona je prečesto zakonom ograničena.

Na temelju materinskog jezika dielite školu po pedagogičkom načelu u dva odjela, a u istom zaključku dopuštate, da se dieto govoreć jezik jednog odjela može uvrtiti u drugi, jer tako hoće otac, koj možda nit nepojmi što je to škola. Zar to nije protuslovlje?

Uzmimo, da u jednom mjestu talijanski odjel broji 30 djakah a hrvatski 40; sad potorca roditeljah ili po svojom hiru ili nagovorani ili prisiljeni po gospodaru ili po vjerovniku upišu svoju djecu, koja nezna nego hrvatski u talijanski odjel; učitelj ili će se mučiti oko ovih na štetu ostale tridesetorice, a to neće biti pravedno — ili će pustiti onu petoricu, da dangube, a to neće biti pametno.

Gospodo, mi smo danas ovdje, da rečemo svojoj o vrlo važnom predmetu. Mi svi ljubimo ovu domovinu, želimo sreću, probitak, mir i slogu našoj pokrajini, čija budućnost, rekao bih, nam je u ruke predana. Naš glas nek se ne temelji na predstavkah, plodu glupe, nepromišljene agitacije, koje bi mogle biti sutra u protivnom smislu sastavljene. Temelj nek mu bude uvjerenje, jednakopravnost narodnostih, pristodnja za pokrajinu, a najviše prva i najsvjetlija načela pedagogije, koja se nedaju pobiti niti neumjestnom agitacijom niti nametniti predstavkama.

S toga čast mi je, visokom saboru predložiti sliedeći

Zaključak.

1. Slavnom Pokraj. Odboru nalaze se, da povrati predstavke marčanskih, karničkih, lindarskih, tinjanskih i barbanskih obćinarah s opazkom, da se u onih školah nemože uvести talijanski jezik kao nastavni, niti se mogu ustrojiti dva odjela, najme talijanski i hrvatski, jer u prvih dvih, polag samih predstavkah nema Talijanah a u trih posljednjih nema zakonita broja djece da se ustroj školu ili odjel talijanski a on mali broj što jih ima govori i hrvatski.

2. Slavnom Pokraj. Odboru nalaze se, da i u napred povrti svaku predstavku za školu ili odjel budi hrvatski budi talijanski, kad zato nema zakonita broja školu polazeće djece.

Skupščina bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri.

Bila je obdržavana dne 2. oktobra u svojem sjelu, u Kastvu.

Prečastni starina Vjekoslav Vlah pozdravio je skupščinare i dozavao njim u pamet ljubav do hrvatskoga naroda u Istri.

Spomenuto je velikoga pokoljnika, ljubitelja i milovnika Hrvatah Istre, Jurja Dobriću, a skupščinari digli se i kličuili mu: slava.

Neumorni tajnik društva G. Ernest Jelušić čitao je svoje izvješće, i to već deveti put, svagda otkad društvo postoji.

Društvo, velli on, nenapreduje u današnje vreme, ali ipak napreduje. Poveće svoje što je od posljednje skupščine bratovšćina zadobila su sliedeća.

Čisti dohodak zabave što ju je priredila hrvatska čitaonica u Kastvu, 53 for. 70 novč., za što je ta čitaonica postala članom utemeljitelja bratovšćine.

Prečastni Tomo Gajdek liko svake tako i ove godine poslao je 20 for., k tomu čitalo se u je novinam da je prigodom svoje zlatne misle darovao društvu 25 for. Odbor za djecu zabavu u Vrblniku poslao je čist dohodak iste, 17 for. a k tomu 4 for. i 70 novč. sahranili u veselu društvu.

Dr. Anton Frankl darovao je društvu 14 izlaskah svoje razprave, za koje se je dobio 14 for. Dr. Bogoslav Šulek izručio je društvu omu povjerenik u Zagrebu G. Gj. Deželicu 100 svazakah svoje knjige „pučka fizika“.

Prof. J. Milčević pripisao je 10 komadah svoje razprave o poslućnicah u dobromu-kolodolnatinskoj dobi hrvatske književnosti da se na korist društva razprodaju. Od tih i još drugih razpravah naše je, ina da iz raznih krajevah Istre lilepi novčić u blagajnu bratovšćine uteci.

Tri su nova člana utemeljitelja, bez hrvatske čitaonice u Kastvu: Hrvatska čitaonica u Požegi, Ivan Mance trgovac, Ernest Jelušić u Kastvu.

Uza sve, da se po Hrvatskoj imenilo u Zagrebu svaki čas sad u jednu sad u drugu svrhu sabire, sabrao je velevelni društveni povjerenik Gj. Deželić u ovom prošje godine 69 for. 31 novč. Od revnosti povjerenikah nada se bratovšćina svojemu sve to većemu napredku.

Odbor imenovan jih je do 60 po raznih hrvatskih zemljah. Tajnik spomenuto je također, da se u zlaganju novacah nije nikakve promjene dogodilo, da se nit danas nije na čistu glede 15 for. što jih je dr. Ružić poslao za bratovšćinu, da je odbor poslao zahvalna pisma Dr. Dinku Vitelziću, Tomi Gajdeku i Gjurju Deželicu, kaošto je hini-ska skupščina odlučila.

Nadalje, da se je G. Brusčić premješten u Zagreb odredko odborništva i po predsjedništva i moleb blagoslov nad društvom ostao članom.

Kolika je siromasćina u Istri vidljiva a toga što je 19 mladićah prosilo za pomoć. Većina njih je zadobila podporu, dakako ne veliku. Razdilelio se u svo 230 for.

Svoje izvješće završio je tajnik vrućom željom, da nam dobiti Bog dade dobrih godina, revnih povjerenikah, prijalnih rodoljublja, pa da nam bratovšćina sve ljepše uznapreduje.

Skupščina je članju izvješća pomno pratala i pozdravljala sa živlo-klic pojedine dohtarova.

Iz izvješća blagajnika G. Antuna Pužazabire se, da iznosiv svu društvenu imovina 3878 for. 38 novč. Prinosah dobio se prošje godine 408 for. 33 novč. Kamati dali su također liepu svotku. Razdilelio se 230 for. (kako već spomenuto), potrošilo 9, a glavance je ipak do 300 for. više nego pred godinu danah.

Iza pročitalih izvješćah prešlo se na slobodne predloge.

Matko Laginja izložio osobito rodoljubnu čuvstvo g. predsjednika i trudi odborikah zahvali njim se a skupščinari su mu radostno povladili. Isti je predložio a skupščina jednoglasno poprimila, neka odbor moli Nj. Veličanstvo da se prigodom dobrovoljnih loterijah i bratovšćina u obzir uzme, Antun Spinčić predlaže a skupščina prima da se čestita Tomi Gajdeku u njegovu pedesetgodinšitel misli-kovanja a Strosmajeru na posveti crkve.

Na predlog Ernesta Jelušića prima se među članovu utemeljitelje hrvatska čitaonice na Rieci i to na temelju svoto, koju je ona kao čisti dohodak svoje zabave bratovšćini pripisala. Po predlogu istoga opunomoćuje se Matko Laginja da protivi kako bi se novi bratovšćino najkorisnije uložiti mogli. M. Mandić izložio da će akademičko društvo »Hrvat« u Pragu po svoj prilici prestati počto nejma tamo već Hrvatah na naučih, pozivlje odbor da se pohripi za njegovu imovinu, koja po društvenih pravilih bratovšćini pripada, ako se društvo zbilja razpane. Dobije li se ta imovina sastojeca većinom u knjigah opunomoćuje se odbor, da ju čim korisnije po bratovšćinu upotrebi.

U lanskoi skupščini izabrani revizijski odbor našao je rićune posve u redu. Ljetos su isti izabrani;

Miroslav Grosman, Josip Štefan i Franjo Rubesča.

Sva gospoda odboricih bili su na novo izabrani. Mjesto odstupivšega G. Brusčića bio je izabran Vjekoslav Spinčić.

Uz sto nevoljah koje tište naš narod, uz sto potrebah kojim valja doskočiti, uz siromasćivo pojedinačah koji žele pomoći: bratovšćina kroči dalje, napreduje, sve djelotvornijom biva. Gospoda povjerenikah kojih je sada i više i koji su bolje porazdijelni, stalno će nastojati da bude i unapried sve to djelotvornijom. Ta to je jedina zajednička hrvatska družba u Istri. A svrha njoj je plemenita da plemenitim nemože biti.

Tinjanska molbenica.

Poznato je našim čitateljem iz prijašnjih brojevah a uvredit mogu i iz današnjega govora kan. Strka priobćenoga u današnjem broju, da je nekolicu tinjanskih obćinarah odaslalo bilo molbenicu na zemaljski sabor moleb talijanska školu. Priobćili smo već u kratko uspjeh saborske razprave te nam je samo spomenuli, da je vis. zemaljsko školsko vijeće zbacilo sve one molbenice unatoč zaključku zemaljskoga sabora. Dopolji iz Tinjana priobćeni u porečkam listulu izmjenjavahu g. zastupnika Strka tobož da je nelastinu govorilo, kad je jasno dokazao, da u Tinjaniu nema nego 5 ili 6 talijanske djece, koja je dužna školu pobjadjeti. Nu još se više kopracil nad onim, što je samo spomenuto, kako su te molbenice sastavljene i tko da jih je podpisao il podržicao.

Kud u predzadnjem broju istoga lista čitamo viesti, da politička obćin u Pazinu iztrazuje nješto o toj molbenici te da je odposlala vojđu ondašnjo žandarmarijska postaje u Tinjan, da ide od kuće do kuće iztrazuje, dali je dotična osoba na molbenici podpisanu znila za svoj podpisi li ne. Taj listić odmah dođaje, da nije ta iztraga izpala onako, kako su to njekoji htjeli! Nadajmo se čudi, kako može politička obćin što takva iztrazivati, da to na nju nespada. Ipak dođaje *al caso* e granes! Zbilja dobro rektja, jer kad se u javnosti onakva sredstva upotrebljavaju, moramo i mi reći, koji smo navikli otvoro-

no se boriti, da je dočudniji u istinu tožak. Dobili smo i ml obavjesti i to jako točne, pak se sgražimo, na koji način se nas misli potištili.

Taj porečki listić još se usudjuje primjetiti, da kako su mogle firme dotične molbenice doći na javu, li da jih je koji zastupnik možda na nedopušteni način doznao! Čudnovato, molbenice obćinarah silju se na zemaljski sabor, razpravljaju se javno, pak da se nit nemože znati, od koga potiču? Nisu li bile priredjene za javnost? I ste mislili, da će jih samo vaši prijatelji viditi pak onda s ujimi u arktiv?

Žko politeno radi, taj se neboji javnosti. Sadržalo se njekoliko podpisa, neznamo uprav koliko, pak budne je to bio jako poznatan broj, trebalo je potačiti, kako se je moglo. Nećemo reći točno, što se je učinilo, čekamo uspjeh iztrage, nego spomenuli nam je, da se med tim obćinarah oti obitelji malazi više djece od 10-12 godinah, njekoji, koji za svoj križ nitku neznaju, dapače i netko je podpisan, tko je već u Juliju umro. Inače više podpisa iz jedno obitelji, po dva i više. Evo to u sredstva, kojimi se misli izplatit nas Hrvat. Kako je *«Trierter Zeitung»* oduševljeno donela viesti, da je njekolicu obćinah podiglo svoj glas proti hrvadžnju školah, nebili sadu pravedna bila, da primi i ovo na znanje te da svetlu razglasi! Kako se slišu, vidi se da nije jiti kod nas korena ni temelja. Nadamo se, da će u ovoj stvari lmat zadnju riev kazneti sudac. Dobili smo ilustraciju, kako se je podpisavala molbenica i u Barban, nu o tom kasnije.

DOPISI.

Kastav, u Oktobru.

Javio sam vam negdje radostnu viesti da se naš puk uza sve nevolje, koje ga pritışća, mnogo brine za Kale i Šternu, da se osjegura za letnje suše.

U molbi, koju je obćina Kastavska s drugimj predala na koljena svoga obljubljenoga cesara i kralja, kad je bio u Puli, spomenuto je i ta nevolja, da narod nejma dosta vode, da cesarska vlada u to ime malo pomodi daje, i da ta pomoć dolazi vrlo sporo. Dobro je bilo to spomenuti i mislim, da neće biti badava. Vredno je pomoći puku koji sam učini robotami mnogo posla i sam sabira mućno stećeni krajac, da učini dobru vodoshranu.

Sela Saršoni, Biskupi, Ronjgi, Bertuni i Zorčić učili su veliki kal za napoj životinje, a nedaj bože ognja, bilo bi i za to. Kal će držati do 7000 spuul vode; zgodno leži uz put.

Oni su imali pomoći samo 200 forin-tih, i to 100 for. od zemaljskog odbora u Poreču, a 100 for. od obćine. Zasluga za ovo djelo idu ponajviše uz druge ljude g. Antuna Lučića Roškića posjednika u Saršonih.

Pleme Mladenčevu ponudilo se je većinom samo, da će zdati veliku šternu

posve bilzu selu; a potreba je velika ljudje i blagu i za oganj. Oni su već počeli skladati novca. Dali će svaki mjesec po 1 forint od kuće i svu rabotu osim zidarije, za koju treba meštre izkušane. Naš je puk počeo uvjedjati da je istinita starinska riev koja kaže: Gdje se bratska srca slože i olovo plivat može, a nesloga gdje zavlađa tu i slama na dno pada.

Vredno je zabilježiti, da su k nakani graditi skupnu šternu u Mladenčićh pristupili nekoi, koji imaju vlastite vode dosta. Svetlaj jim obraz na divanu!

Nekoi sota županijo Blažičevu trebala su također krvavo vodu. Zato su uzidali na novo prvašji kal »Lokvionu« i nebude li nesreće, neće jim pokaliti vode za sve letoje žege. Njim je obćina pomogla su 100 for., a oni su dali svu rabotu i još imaju sklad u gotovom svaka kuća 4 forinta. Dakle nije djelo za objekt.

Županija Brežanista razširila je kal »Rudnjak« i popravila polovicom »Bjokovaca« također pomoću obćine i skladom po obiteljih.

Ostaje velika sila popraviti vodu »Bue« u županiji Pobrovoj, zatim vode u Rukavcu, Kučelihu, Zvoneči i Pužih, a neobhodno bi bila potrebita i velika šterna u Zametu; nu svo se na jedanput neđa. Trebalo bi, da ljudi počmu skladati i raditi, pak ju držim da nebi smjela poniliti dobra pomoć ni od cesarske vlade, ni od zemaljske u Poreču, a ni od obćine. Zadrjnih trideset godinah naprednk je učinjen veilik, ali nije dosta. Zato napred vrii Kastavci pak će pomoći Bog i dobri ljudi.

POGLLED PO SVIETU.

U Trstu 31. listopada 1882.

Delegacije su otvorile u Budim-Pešti dne 25. iztičučega. Predsjednikom Austrijske Delegacije bio izabran Dr. Smolka; tim ju ljetos prvi put donekle silka većino car. vieda. Nj. Velič. Car u govoru, što ga je izustio pred Delegacijami, kad su mu se poklonile, reče, da se nalazimo u najboljem prijateljstvu sa svimi susjednimi državami. Bosna i Hercegovina da će same smagati troškova svoja uprave, a vojska, što je razmješćena u onih krajevih radi unirovanja, da će se morat i nadalje uzdržavati iz skupne državne blagajne. Čuje se, da se u ugarskoj Delegaciji misli povesti riev o konačnom utjelovljenju onih pokrajinah. Slavenska stranka drži, da je pjerano govoriti o toj stvari, jer kakvi su sad slavonski odnošaji u državi, da se nebi najbrže riešila nego na njihov uštrb, pa to da bi u svoje vrijeme uradilo zlim plodom. Prije nego se prodje na taj posao, treba da se i Magjari i Niemci do kraja osvjedoče, da nisu sami u ovom carstvu. Carovinsko vieda da će se otvorili 25 nastajućega novembra. Tirolu je povadnja opet učinila veliku škodu.

Kad se ovo bio otvorilo onomadno ugarski parlament najpreći mu posao bio, uvdoriti se razdraženim ugarskim židovom, koje je puk ustao i ondje progoniti na više mjestih. Ta se progonstva nedogadjaju ni ondje ni i gdje ni radi vjere ni radi porekla nego jedino radi oderuške židovske čudi.

U hrvatskom se saboru čini, što se može, da se odvrate od kraljovine težki udaroi magjarske šake, ali najposlje nadvlada većina a posljedica je, da se stvaraju zakoni i prihvaću predlozi, koji mogu ubitačni biti po hrvatski narod. U ostalom, u Ugarskoj se od životinjskog bjensila magjarskih seljakah živi sužiju u svojih drvenih bajtah neđužni hrvatski radnici, pa nikomu ništa kao da je izgorilo ono-liko ovacah, dapače utekli se Hrvati zatvaraju, a magjarski palilcuće bez svake dalnje brige veselo piju i pjevaju u svojih Čardah. Komu je uz-prkos svomu tomu u Hrvatskoj kvv ostinula, preporučamo mu, neka pro-čita u Pesti Naplo od 21 pr. mj.

dopis tobože iz Bakra pa ako mu je ni taj neugrije, neka gorko zakuka nad sudbinom svojom.

U Londonu se otvorilo onzleski parlament, koji se nemože nadočičiti svoje u Egiptu stećene slave. U ostalom, Englezi kakvi su takvi su, ali su ipak uvjek i svagdje ljudi te ljudi. Pa to je i uzrok, što im ide sve od ruke i za rukom. Francezi nisu već davno te sreće. Njihovi su prvi muževi mislili, da su Republikom za sve vjekove obezbiedili i osigurali domaći mir i poredak, a sad se dan na dan uvjeravaju, da je Franceska odgijila i gorih i bezbožnijih ljudih od njih.

U Franceskoj opet diže drzovito svoju krvavu glavu prevratnica zmija, koja kaže je dosad kraljevstva i carstva hoće sad da proguta i Republiku, a mjesto nje da uvede sistem slobodnih obćinah bez Boga i zakona. U tu svrhu ruši crkve i pali bogataške palače. Doskora će se sastati i tamo narodna skupščina, pak ćemo vidjeti, kako se misle oteti tomu prevratničkomu naporu. A da bude motež dopuniji, ustali na noge i kraljevi. U Italiji su pripravljaju izborom. U Njemačkoj su njimi uprav gotovi. Kažu, da jih nije nitko baš vesoo, a najmanje Bismark. Rusija da gradi i pogrdjuje nekoije tvrdjave na našoj i njemačkoj modji, pa iz toga krivi proroci nagadjaju rat i Bog zna što još sve.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

POZDRAV

Čestitomu Caru Franju Josipu I. prigodom Njegovoga dolazka u Pazin na XIV rujna 1882. od Istarskih Hrvatah.

Otkad žarke od isteka sunce učku našu svakdan pezdrevljava, Te se vine preko neba sinja Da u mreu jadranskom utene: Dana takva ješ nedočekasmo Gdje medj nam i zemlji Istarskoj Vidjet nam je dano našega Vladara Fran-Josipa našeg dobrog Cara! Iz svieg srca zato svi vapimo Da nam jerka rodosnoga glasa Širom ciele Istre se različe: »Dobro doša predčibi Vladaru! Sloput živio o presvijeli Care! A uz Tebe živila Carica Jelisava! Tvoja drugarica! Bog pozivi vas Tvoji slavni dom Srećom evno viek na svijetu tom! Sreća svuda prātija Ti bila S Tvoje sreće i mi sretni bili! Naj o Care! da i nama svane Jednō danak radesti velike: Da i nama Istarskim Hrvatom Sunce Tvoje milosti zasine. Da uz pomoć Tvoju demogom' se Svojih pravah i slobode zlatne! — Svi se skupa danas zaklinjemo: Da za Tebe i Tvoj dem preslavni Peći čemo u oganj i vedu, Krvu liti i smrt istju pednet. Da od Tebe ništ nam nedcervati Da svedj vjerni čemo Ti ostati. U ime Istarskih Hrvatah. Tinjan, dan 14. rujna 1882. Suran Šime, pečjedelac.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Rumeliji iliti zabalkanskoj Bugarskoj bili izbori, pa pobjedila umjerona iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertou.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščuku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastrijeljala njeka gospodja, kao što to kažemo na drugom mjestu lista.

Ju. Dolar dan France! Kuda to opet klatiš? Fr. Bil san va Bersecu, kade san se do suz nas mija. Ju. To je moral bit

